RECOMANDARE PENTRU ATRIBUIREA TITLULUI DE MEMBRU CORESPONDENT AL ACADEMIEI ROMÂNE PROFESORULUI DUMITRU PREDA*

Îmi revine onoranta misiune de a prezenta candidatura la distincția de membru corespondent al Academiei Române domnului profesor Dumitru Preda, dar înainte de a da curs acestui demers mă văd obligat să evidențiez câteva succinte detalii asupra circumstanțelor care legitimează respectiva propunere. Potrivit prescripțiilor recente decise de conducerea Academiei Române, cooptarea noilor membri ai instituției noastre urmează să nu mai depășească o limită de vârstă mai avansată, spre a preveni o nedorită îmbătrânire excesivă a corpului academic și a-l face mai puțin dinamic. În ceea ce mă privește, subscriu întru totul la această viziune oportună, dar sunt nevoit să notific faptul că Secția de Științe Istorice și Arheologie a Academiei Române a devansat cu mai multe luni formele de pregătire a candidaturii domnului Preda, care fuseseră validate de Biroul Prezidiului și de Prezidiul Academiei, astfel că abjurarea lor nu ar fi justificată. În aceste condiții avem întreaga îndreptățire de a supune atenției Adunării generale propunerea menționată.

Domnul Dumitru Preda, născut la București la 17 iunie 1951, a absolvit ca premiant Școala generală nr. 89 și Liceul „Matei Basarab”, iar apoi – ca șef de promoție – Facultatea de Istorie a Universității din Capitală în 1974. La terminarea studiilor universitare a fost angajat arhivist principal, apoi ca cercetător științific

* Prezentată la Adunarea generală de alegeri a Academiei Române din 29 octombrie 2025.

principal la Centrul de Studii și Cercetări de Istorie și Teorie Militară din București (1974–1997). În această perioadă și-a susținut teza de doctorat sub îndrumarea științifică a profesorului doctor docent Titu Georgescu la Universitatea din București și a beneficiat de o bursă „Fulbright", acordată de renumita Georgetown University de la Washington DC.

Pe lângă preocupările de natură științifică, a fost atras și de cariera diplomatică, fiind angajat, prin concurs, la Ministerul Afacerilor Externe, unde devine șef al Arhivei istorice și director al Direcției Arhivelor Diplomatice (1997–2002), editor-coordonator al Colecției Naționale de Documente Diplomatice (1999–2005), observator al României pe lângă Uniunea Europeană a Arhivelor Diplomatice (1998–2005), reprezentant în Comitetul Internațional al Editorilor de Documente Diplomatice (1998–2005), delegat permanent adjunct și însărcinat cu afaceri *ad interim* al României pe lângă UNESCO (2002–2007). Între 2011 și 2016, a fost ambasador extraordinar și plenipotențiar al României în Cuba. Cu toate aceste atribuții, nu s-a detașat nici un moment de activitatea științifică și profesorală, desfășurând o laborioasă carieră didactică de profesor de istorie și științe politice, pentru început (din 1980) ca asociat sau invitat, iar apoi, din 2001, ca profesor universitar la Academia Militară, Institutul Politehnic din București și la universitățile din București, Timișoara și Constanța, împletită cu o amplă și variată activitate ştiinţifică la nivel naţional şi internațional, susținând comunicări la conferinţe şi congrese, expuneri publice, precum și cercetări în mari arhive şi biblioteci din Europa şi Statele Unite.

În consonanță cu aceste demersuri, a participat la importante congrese de științe istorice de anvergură mondială la Bucureşti (1980), Madrid (1990), Montreal (1995), Oslo (2000), Sydney (2005), Amsterdam (2010), Jinan (2015), Poznań (2022), precum și la peste o sută de colocvii, congrese şi conferinţe ştiinţifice în Italia, Franţa, Spania, Belgia, Ţările de Jos, Elveţia, Austria, ex-Iugoslavia, Serbia, Grecia, Turcia, Republica Moldova, Polonia, Bulgaria, Cehia, Germania, Marea Britanie, Portugalia, Finlanda, Suedia, Norvegia, Israel, Lituania, Maroc, Irak, Japonia, Republica Populară Chineză, Republica Sud-Africană, Canada şi SUA, performanță pe care foarte puțini reprezentanți ai istoriografiei românești și-au permis-o.

O dovadă a recunoașterii contribuțiilor sale cărturărești rămâne alegerea ca membru al Comitetului de Bibliografie al Comisiei Internaționale de Istorie Militară (în 1990, ulterior reales până în prezent), ca membru și trezorier al Biroului Comisiei Internaționale de Istorie a Relațiilor Internaționale (2006), fiind cofondator al Comitetului Arhivelor Militare (1990–1991). O inițiativă relevantă a constituit-o editarea revistei „Document" a Arhivelor Militare, fiind activ și în calitate de membru al Consiliului Fundației Europene „Nicolae Titulescu".

Profesorul Dumitru Preda este autor, coautor sau coordonator a peste 65 de volume, marea lor majoritate fiind tipărite în edituri prestigioase din București, dintre care enumerăm aici doar câteva, care s-au bucurat de o prodigioasă audiență a comilitonilor:

- *Documente ale Unirii* (1984).
- *Istoria militară a poporului român* (1987).
- *România în anii Primului Război Mondial*, I, II (1987, 1988).
- *Apărarea națională și Parlamentul României* (1992).

– *În apărarea României Mari. Campania armatei române din 1918–1919* (1994).
– *Istoria Statului Major General Român. Documente 1859–1947* (1994).
– *Onisifor Ghibu* (1995).
– *La Roumanie et sa guerre pour l'unité nationale. Campagne de 1918–1919* (1995).
– *Berthelot şi România / Berthelot et la Roumanie. Album* (1997).
– *România şi Antanta* (1998).
– *Principiul dominoului* (2000, 2019).
– *Nicolae Titulescu. Un mare român, un mare european, contemporanul nostru. O reconstituire foto-documentară* (2002).
– *România – Israel* (2000).
– *România – Vatican* (2003).
– *România – Polonia* (2003).
– *România – Republica Federală Germania, I, Începutul relațiilor diplomatice 1966–1967* (2009).
– *Sub semnul Marii Uniri. Campaniile armatei române pentru întregirea țării 1916–1920* (2018) (ediţie revăzută, 2019).
– *United States of America and Romania. Diplomatic Relations 1912–1919* (2010) (ediție revăzută, 2021).
– *1968. Primăvara de la Praga. Documente diplomatice, ianuarie 1968 – aprilie 1969* (2009).
– *România – Turcia. Relaţii diplomatice,* I, *1923–1938* (2011).
– *La Roumanie et l'Entente 1916–1917. Les avatars d'une petite puissance dans une guerre de coalition* (2017).
– *România la Conferința de Pace de la Paris, 1919–1920* (2019).
– *The XXth Century. Between War and Peace. Romania in the Turmoil of History / Secolul XX. Între război şi pace. România în tumultul istoriei* (2022).
– *Nicolae Titulescu. Discursuri parlamentare* (2025).

La acestea se adaugă peste 240 de studii și articole consacrate unui larg diapazon problematic, circumscris prioritar istoriei moderne și contemporane a României și a raporturilor sale cu diverse state de pe mapamond, inserate în periodice și volume apărute în România și alte zece țări.

Temele principale abordate în această multitudine de lucrări științifice se referă cu predilecție la istoria corpului de ofițeri al armatei române în epoca modernă (de la Regulamentele Organice la 1914), istoria gândirii militare româneşti din perioada modernă, istoria relațiilor externe ale armatei române (1859–1914), istoria participării României la războaiele balcanice (1912–1913), România în Primul Război Mondial, Războiul de Întregire Naţională (1914–1920), istoria relațiilor diplomatice ale României după 1918. Problematica aferentă anilor 1914–1920, interval de timp hotărâtor pentru destinul României contemporane, a fost şi rămâne prioritar în câmpul său de cercetare.

Precum se constată din enumerarea lucrărilor profesorului Dumitru Preda, pe lângă lucrările dedicate Primului Război Mondial și făuririi statului unitar român, altfel spus al României Mari, domnia sa a abordat și probleme consacrate evenimentelor cu care suntem contemporani. Conform multor istorici cu precepte tradiționaliste din

secolul al XIX-lea abordarea temelor privind istoria contemporană ar fi pândită atât de atitudini subiective, iar unele persoane importante de pe eșichierul politic în viață trebuind menajate de verdicte defavorabile, cât și de imposibilitatea accesării unor surse consistente, întrucât numeroase documente se păstrau în loturi inabordabile momentan cercetătorilor și marelui public. Aceste reticențe pot fi însă ignorate pentru că în prezent se dispune de documentație suficient de amplă pentru clarificarea faptelor și evenimentelor relevante, chiar dacă multe acte sunt încă claustrate. Pe de altă parte, orice specialist responsabil are îndatorirea, indiferent de perioada de care se preocupă, să emită numai interpretări și concluzii strict obiective, nealterate de curente ideologice sau obsesii patriotarde. De altfel, deși erau la curent cu vechile opinii rezervate, evocate mai sus, mulți istorici au cutezat și în trecut să trateze probleme referitoare la vicisitudinile perioadei contemporane pe care o traversau, inclusiv unii corifei ai istoriografiei naționale, precum Nicolae Iorga, Dimitre Onciul și Gheorghe I. Brătianu.

Valoarea științifică a lucrărilor lui Dumitru Preda enumerate mai sus a fost răsplătită, între altele, cu numeroase premii și diplome prestigioase: Premiul „Mihail Kogălniceanu" al Academiei Române (1994), Premiul „General Berthelot" acordat de conducerea Academiei Române (2021), Marele Premiu „Mihai Viteazul" (1992, 1994, 1996) și Premiul „Nicolae Iorga" (1998) al „Revistei de Istorie Militară", Premiul „Dimitre Onciul" (1999), Premiul special (2003), premiile „Grigore Gafencu" (1999, 2010), „Eudoxiu Hurmuzaki" (2011), „Constantin Kirițescu" (2017) și „Ion I. C. Brătianu" (2018) ale Fundației revistei „Magazin istoric", Premiul special „Dragalina" (2017) și Marele Premiu al Asociației Naționale „Cultul Eroilor «Maria»" (2019), Premiul „Opera omnia" al Fundației „Alexandrion" (2018), Titlul și Diploma de membru de onoare ale Institutului de Istorie „George Barițiu" al Academiei Române – Filiala Cluj-Napoca (2022), Emblema de Onoare a Arhivelor Militare Naționale Române (2023), Medalia și Brevetul „Nicolae Milescu Spătarul" al Academiei de Științe a Republicii Moldova (2025).

Potrivit propriilor observații făcute de-a lungul anilor, participanții la Adunările generale de alegeri de noi membri manifestă circumspecție față de candidații la demnitățile academice care au cumulat în decursul vremurilor atribuții de ordin politic și diplomatic sau funcții importante în conducerea unor instituții, având suspiciunea că acele poziții, iar nu contribuțiile lor științifice și culturale le-au conferit prestigiu și vizibilitate publică. Desigur că asemenea ipostaze conferă un nimb de autoritate, astfel că pretinde forță de discernământ pentru a evita verdicte neechitabile, însă în cazul colegului Dumitru Preda este cât se poate de evident că dominanta prestației științifice îi traversează întregul parcurs biografic, întrucât îndatoririle de pe palierul diplomatic nu i-au diminuat productivitatea în sfera publicațiilor, iar, după dobândirea rangului de ambasador, nu a mai aspirat la un *crescendo* în *cursus honorum*, ci a renunțat la preocupările diplomatice, drenându-și energia exclusiv spre cercetările cărturărești.

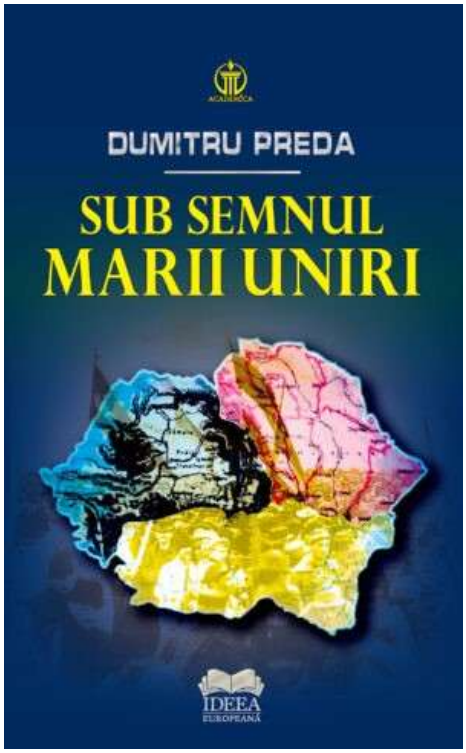
În aceeași ordine de idei, aș ține să amintesc opiniile inegalabilului polihistor Nicolae Iorga, expuse întruna din ultimele sale lucrări – este vorba despre cea intitulată *Dezvoltarea imperialismului contemporan*, I, București, 1940, p. 27) –, unde considera de mare utilitate pentru un istoric familiarizarea cu practicile politice,

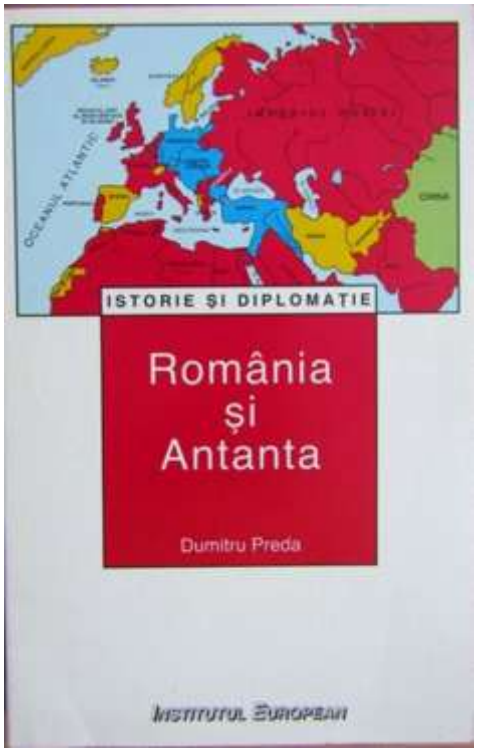
de natură să-l ajute să decripteze sinuozitățile evenimentelor mai nebuloase din trecut. Presupunem că și experiența diplomatică acumulată un număr de ani de profesorul Dumitru Preda i-a fost benefică în demersurile sale științifice.

Datorită creațiilor științifice și a dinamismului dovedit în colaborările cu alți colegi de breaslă a fost cooptat drept membru în diverse organisme profesionale și în comitete și colegii de redacție: membru al Consiliului științific şi co-fondator al revistei „Document", membru al Consiliului Fundației Europene „Titulescu" (din 2019), redactor-şef al revistei „Perspective" (2021), membru al Consiliului ştiinţific al Editurii „Școala Ardeleană" (din 2021), membru al Consiliului științific al Editurii Militare (din 2021), membru al Consiliului Naţional al Istoricilor din România (din 2022).

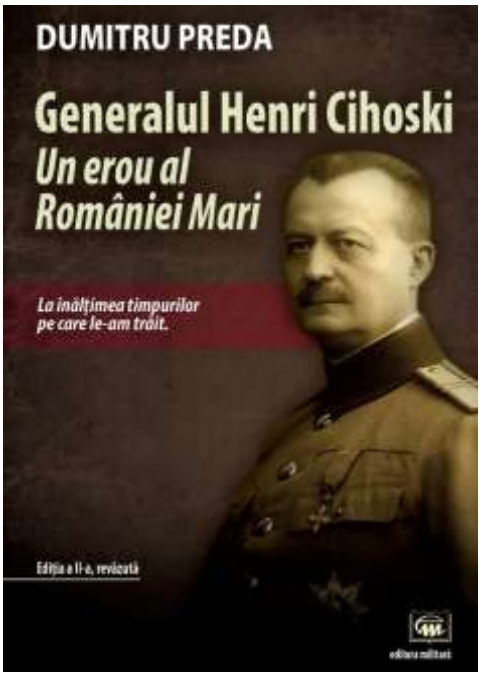
Cooptarea profesorului Dumitru Preda în corpul academic i-ar răsplăti travaliul tenace de a depista și explora nenumărate documente inedite revelatoare pentru odiseea spațiului carpato-dunărean și a le prospecta cu acribie pentru reconstituirea cât mai nuanțată și corectă a momentelor cardinale din trecutul trepidant al românității, în conjuncție cu evenimentele derulate pe meridianele din proximitate. Pe de altă parte, datorită dinamismului și relațiilor sale multiple cu elitele intelectuale de pe plan intern și extern, avem convingerea că va contribui la eficientizarea și diversificarea activităților preconizate de Secția de Științe Istorice și Arheologie a Academiei Române.

Victor Spinei

DUMITRU PREDA
SUB SEMNUL MARII UNIRI
IDEEA EUROPEANĂ

ISTORIE ŞI DIPLOMAŢIE
România şi Antanta
Dumitru Preda
INSTITUTUL EUROPEAN

ACADEMIA ROMÂNĂ
DUMITRU PREDA
SUB SEMNUL MARII UNIRI
CAMPANIILE ARMATEI ROMÂNE PENTRU ÎNTREGIREA ŢĂRII 1916-1920
Editura Academiei Române
Editura Militară

DUMITRU PREDA
Generalul Henri Cihoski
Un erou al României Mari
La înălțimea timpurilor pe care le-am trăit.
Ediția a II-a, revăzută
editura militară